

**Wyrok z dnia 18 października 1995 r.
III ARN 43/95**

Niezgodna z prawem wypowiedź sądu administracyjnego, wyrażona w uzasadnieniu wyroku, rażąco sprzeczna z zasadą praworządności w państwie prawnym stanowi naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu art. 417 § 1 k.p.c.

Przewodniczący SSN: Janusz Łętowski, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski, Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Andrzej Wróbel,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Włodzimierza Skoniecznego, po rozpoznaniu w dniu 18 października 1995 r. sprawy ze skargi Danuty i Stanisława małż. S. oraz Dariusza S. na decyzję Kolegium Odwoławczego przy Sejmiku Samorządowym Województwa Ł. z dnia 29 listopada 1993 r., [...] w przedmiocie rozwiązania umowy oddającej nieruchomości w użytkowanie wieczyste na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od uzasadnienia wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejscowy w Łodzi z dnia 18 stycznia 1995 r. [...]

zmienił zaskarżone uzasadnienie wyroku w ten sposób, że na stronie trzeciej wykreślił w nim zdanie "W tej sytuacji sprawę powinien załatwić organ innej gminy stosownie do art. 27a § 2 pkt 1 k.p.a."

U z a s a d n i e n i e

Zarząd Miasta Ł. decyzją z dnia 17 marca 1993 r., [...] orzekł o rozwiązaniu umowy notarialnej z dnia 12 czerwca 1990 r., [...] o oddaniu w wieczyste użytkowanie na rzecz Stanisława i Danuty małż. S. w 1/8 części, Jana i Krystyny małż. W. w 1/8 części, Ewy L. w 1/8 części, Tadeusza i Stanisławy małż. M. w 1/8 części, Mirosława i Stefanii małż. K. w 1/8 części, Antoniego i Urszuli małż. S. w 1/8 części i Krystyny S.-L. w 2/8 częściach nieruchomości, położonej w Ł. przy ul. P. o powierzchni 828 m², oznaczonej jako działki nr 351/3 i nr 351/5, stanowiącej własność gminy miejskiej Ł., z uwagi na jej niezabudowanie w terminie określonym w umowie.

Kolegium Odwoławcze przy Sejmiku Samorządowym Województwa Ł. po rozpoznaniu odwołania Krystyny S.-L. oraz Danuty i Stanisława małż. S., decyzją z dnia 29 listopada 1993 r., [...] utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję Zarządu Miasta Ł.

Po rozpoznaniu skargi Danuty i Stanisława małż. S. i Dariusza S. na wyżej wymienioną decyzję Kolegium Odwoławczego przy Sejmiku Samorządowym Województwa Ł., Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Ł., wyrokiem z dnia 18 stycznia 1995 r., [...] stwierdził nieważność zaskarżonej decyzji i utrzymanej nią w mocy decyzji Zarządu Miasta Ł. Ponadto NSA odrzucił skargę Dariusza S. i zasądził od organu odwoławczego na rzecz Danuty i Stanisława małż. S. kwotę 30 zł tytułem zwrotu wpisu sądowego.

W uzasadnieniu wyroku, NSA powołując się na uchwałę Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 1993 r., sygn. akt W. 3/92, dotyczącą ustalenia powszechnie

obowiązującej wykładni przepisów art. 27a Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. Nr 59, poz. 278) stwierdził, że organy gminy podlegają na podstawie art. 27a k.p.a. wyłączeniu od załatwienia sprawy rozpatrywanej w formie decyzji administracyjnej, jeżeli przedmiotem sprawy jest stosunek cywilnoprawny, którego gmina jest stroną. Gmina Miejska Ł. jest właścicielem nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste, a więc jest stroną tego postępowania, a decyzja jej organu dotycząca zawartej z nią umowy ma znaczenie dla stosunku cywilnoprawnego z jej udziałem. NSA stwierdził, że w tej sytuacji sprawę powinien załatwić organ innej gminy stosownie do art. 27a § 2 pkt 1 k.p.a.". Wydanie decyzji przez organ wyłączony na podstawie art. 27a k.p.a., usankcjonowanej decyzją organu odwoławczego - zdaniem NSA - stanowi rażące naruszenie prawa, o którym mowa w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. Z tego względu na podstawie art. 207 § 3 k.p.a. orzekł, jak w sentencji.

Z uwagi na to, że Dariusz S., jako nabywca od Krystyny S.-L. udziału w użytkowaniu wieczystym mający samodzielne prawo wniesienia skargi, i wezwany do uiszczenia wpisu od skargi, nie zapłacił w terminie wpisu, NSA odrzucił jego skargę na podstawie art. 207 § 5 k.p.a.

Minister Sprawiedliwości wniósł rewizję nadzwyczajną od uzasadnienia powyższego wyroku, zarzucając rażące naruszenie prawa, w szczególności przepisu art. 207 § 3 w związku z art. 27a § 2 i art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. Rewidujący wniósł o zmianę uzasadnienia wymienionego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego przez wykreślenie z jego treści na stronie 3 zdania: "W tej sytuacji sprawę powinien załatwić organ innej gminy stosownie do art. 27a § 2 pkt 1 k.p.a.".

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona, gdyż zaskarżony fragment uzasadnienia Naczelnego Sądu Administracyjnego rażąco narusza wymienione w zarzutach tej rewizji nadzwyczajnej przepisy prawa. Z akt sprawy wynika, że decyzja Zarządu Gminy Ł., jak również decyzja Kolegium Odwoławczego przy Sejmiku Samorządowym Województwa Ł. zostały wydane w okresie obowiązywania art. 27a § 1 i § 2 k.p.a. i jego wykładni dokonanej przez Trybunał Konstytucyjny w uchwale z dnia 23 czerwca 1993 r., sygn. akt W 3/92, zawierającej powszechnie obowiązującą wykładnię przepisów art. 27a k.p.a. (Dz. U. Nr 59, poz. 278, OTK 1993 cz. II poz. 46). W uchwale tej Trybunał Konstytucyjny ustalił, że "organy gminy podlegają na podstawie art. 27a kodeksu postępowania administracyjnego wyłączeniu od załatwiania sprawy rozstrzyganej w formie decyzji administracyjnej, jeżeli przedmiotem sprawy jest stosunek cywilnoprawny, którego gmina jest stroną". W tej sytuacji należy uznać za zasadny wyrok NSA stwierdzający nieważność zaskarżonej decyzji z mocy art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. z powodu rażącego naruszenia prawa przez organ wyłączony od orzekania w sprawie z mocy art. 27a k.p.a. w rozumieniu ustalonej przez Trybunał Konstytucyjny powszechnie obowiązującej wykładni ustaw. Jednakże przepis art. 27a k.p.a. został skreślony przepisem art. 25 pkt 3 ustawy z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. Nr 122, poz. 593). Ustawa ta weszła w życie z dniem 6 grudnia 1994 r. W czasie wydania wyroku przez NSA (18 stycznia 1995 r.) nie obowiązywał już przepis art. 27a k.p.a. Zmiany tej nie uwzględniono w zaskarżonym uzasadnieniu wyroku. Zawarte w nim stwierdzenie NSA, że sprawę powinien

załatwić organ innej gminy, mające charakter wiążący organy I i II instancji z mocy art. 209 k.p.a., jest niezgodne z obowiązującym prawem. Pozostawienie w zaskarżonym uzasadnieniu wyroku nieaktualnych wskazań NSA spowodowałoby nie przewidzianą prawem konieczność wyłączenia się Zarządu Gminy Ł. od załatwienia sprawy o rozwiązanie umowy użytkowania wieczystego gruntu. Doprowadziłoby to także do wydania decyzji administracyjnej przez niewłaściwy organ z naruszeniem przepisów o właściwości i praw stron postępowania administracyjnego. Organ administracyjny byłby zwolniony od związania oceną prawną NSA z mocy art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a. tylko wtedy, gdyby orzeczenie NSA było wydane przed wejściem w życie wymienionej ustawy z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych, co mogłoby być uznane za nieaktualne po wejściu w życie wymienionej ustawy, zmieniającej stan prawny. [...]

Z uwagi na odmienną sytuację prawną w sprawie, zasadne jest wniesienie rewizji nadzwyczajnej od tej części uzasadnienia wyroku, która rażąco koliduje z obowiązującym prawem i jest zbędna w dalszym postępowaniu w sprawie.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 marca 1969 r., III CRN 102/69 ustosunkowując się do podobnego problemu w sprawie wyraził pogląd, że jeżeli określona część uzasadnienia orzeczenia jest w danej sprawie zbędna, a merytorycznie wadliwa... to uzasadnienie takie narusza powagę wymiaru sprawiedliwości... W sytuacji takiej zachodzą przesłanki, przewidziane w art. 417 § 1 zd. drugie k.p.c. do objęcia zaskarżeniem przez rewizję nadzwyczajną fragmentu uzasadnienia prawomocnego orzeczenia (OSNCP 1970 r., z. 1, poz. 9). Podzielając to stanowisko, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie uznał, że nie jest zasadne pozostawienie fragmentu uzasadnienia prawomocnego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego, zawierającego ocenę niezgodną z obowiązującym prawem w chwili orzekania i mającą wiążącą moc co do dalszego postępowania. Niezgodna z prawem wypowiedź Sądu Administracyjnego wyrażona w uzasadnieniu wyroku kolidująca z podstawową zasadą praworządności w państwie prawnym stanowi naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Uchybienie takie w rozumieniu art. 417 § 1 k.p.c. w związku z art. 211 k.p.c. uzasadnia wniesienie rewizji nadzwyczajnej i skreślenie przez Sąd Najwyższy odpowiedniej części uzasadnienia wyroku.

W niniejszej sprawie dotyczy to zdania zamieszczonego na s. 3 uzasadnienia, o treści "W tej sytuacji sprawę powinien załatwić organ innej gminy stosownie do art. 27a § 1 pkt 1 k.p.a.". Zawiera ono wadliwe i zbędne wskazania co do dalszego postępowania. Z tego względu Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że z mocy art. 422 § 1 k.p.c. w związku z art. 211 k.p.a. należy skorygować zaskarżoną część uzasadnienia wyroku przez skreślenie wymienionego wyżej fragmentu uzasadnienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

=====